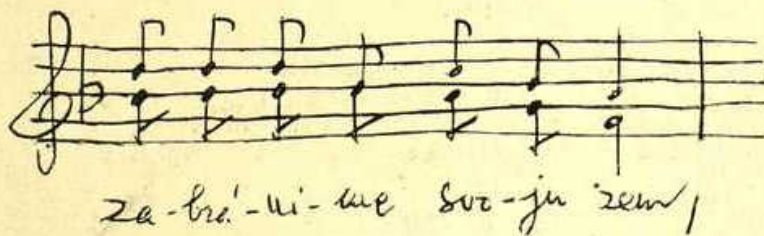

SLOVENSKÝ NÁRODOPIŠ

4

XIX

VYDAVATELSTVO
SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
BRATISLAVA 1971

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com
www.cejsh.icm.edu.pl
www.cceol.de
www.mla.org
www.ulrichsweb.com
www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

STÚDIE

Odraz boja proti fašizmu v ľudovej slovesnosti	523
Božena Filová, Úvod	523
Ján Michálek, Výskum povstaleckej tematiky v ľudovej slovesnosti na Slovensku	525
Oldřich Sirovátka, Dějiny a lidové podání	534
V. Je. Gusev, Poznatky z výskumu protifašistického folklóru v ZSSR	547
Soňa Burlasová, K niektorým črtám partizánskych piesní na Slovensku	552
Svetozár Švehlák, Partizánska pieseň ako špecifická forma odrazu historickej skutočnosti a niektoré otázky jej štúdia	561
Lubica Droppová-Markovičová, Pololudové veršovníctvo z obdobia boja proti fašizmu	574
Viera Gašparíková, Na rozhraní medzi literatúrou a folklórom	583
Diskusia	608
Pozdravný list ÚV KSS a ÚV KSC	624
Soňa Burlasová, Vplyv dvojakého osídlenia na ľudovú pieseň Selenče II.	625

ROZHLADY

Ladislav Burlas, K 20. výročiu Ústavu hudobnej vedy SAV	653
Adam Pranda, Seminár o interetnických vzťahoch českej ľudovej kultúry v Libliciaciach	655
Soňa Kovačevičová, Správa o stave prác na Etnografickom atlase Slovenska	660
František Kalesný, III. medzinárodný kongres poľnohospodárskych múzeí v Budapešti	658
K piatemu výročiu smrti A. Melicherčika (jm)	661
Pracovný pobyt v Inštitute etnografii AN SSSR v Moskve v r. 1979 (adda)	661

RECENZIE A REFERÁTY

Béla Bartók, Slovenské ľudové piesne II. (S. Burlasová)	663
Marie Vojtová, a kol., Dějiny československého lékařství I. (E. Horváthová)	663
Horná Nitra, r. 5, 1970 (J. Mjartan)	664
Etničeskije procesy v stranach zarubežnoj Jevropy (E. Horváthová)	665
Ju. Z. Krut'a, Žnyvarški pisni (J. Komorovský)	666
Wieś dolnosląska (V. Valentová)	666
László Tarr, A kocsí története (M. Markuš)	668
Ferenc Schramm, Magyarországi boszorkányperek 1529—1768 (M. Markuš)	669
S. Bálint, A szegedi nép. — I. Balogh, Hajduság (M. Markuš)	669
Revista de referate și recenzii (J. Mjartan)	672
Noss Agot, Johannes Flintoes Draktakvarellar (E. Marková)	671

СОДЕРЖАНИЕ

Отражение борьбы с фашизмом в народной словесности	523
Ян Михáлек, Исследование повстаннической тематики в народной словесности в Словакии	525
Олдржих Сировáтка, История и народное предание	534
В. Е. Гусев, Сведения об исследовании антифашистского фольклора в СССР	547
Со́ня Бу́рласова, К некоторым чертам партизанских песен в Словакии	552
Светозар Швeглак, Партизанская песня как специфическая форма отражения исторической современности и некоторые вопросы ее изучения	561
Люба Дроппова-Марковичова, Стихосложение, только наполовину народное, в период борьбы с фашизмом	574
Вера Га́шпарикова, На рубеже между литературой и фольклором	583
Дискуссия	608
Со́ня Бу́рласова, Влияние двязкого заселения на народную песню Селенче. 2.	625

ОБЗОРЫ

РЕЦЕНЗИИ И РЕФЕРАТЫ

ODRAZ BOJA PROTI FAŠIZMU V ĽUDOVEJ SLOVESNOSTI

V dňoch 1.—3. júna 1971 usporiadali Katedra etnografie a folkloristiky FFUK v Bratislave, Národopisný ústav SAV a Slovenská národopisná spoločnosť v Dome umelcov v Moravanech filozoficko-metodologický seminár na tému Odraz boja proti fašizmu v ľudovej slovesnosti. Predmetom seminára bolo hodnotenie predovšetkým slovenského materiálu, získaného v zberateľskej akcii v rokoch 1957—1967 s dôrazom na jeho historicko-folkloristickú hodnotu. V dnešnom čísle nášho časopisu uverejňujeme všetky príspevky folkloristov a záverom sprístupňujeme i podstatný výťah z magnetofónového záznamu diskusie. Materiál zo seminára pre Slovenský národopis pripravili doc. dr. J. Michálek a dr. S. Burlasová.

Redakcia

Ú v o d

BOŽENA FILOVÁ

riaditeľka Národopisného ústavu SAV

Vážení súdruhovia, dovoľte, aby som otvorila náš filozoficko-metodologický seminár a srdečne vás všetkých privítala. Vitam všetkých tých, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na našich seminároch, ale zvlášť srdečne vitam našich hostí. Na dnešnom filozoficko-metodologickom seminári máme významných hostí. Predovšetkým je to prof. Viktor Jevgenjevič Gusev, prorektor leningradského Inštitútu divadla, hudby a kinematografie, ďalej súdruhovia dr. Jaroslav Šolc, riaditeľ Vojenského historického ústavu v Bratislave, Jozef Kučera z Ústredného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Bratislave, Michal Šmajda z Ukrajinského múzea vo Svidníku a dr. Jozef Jablonický z Historického ústavu SAV. Som veľmi rada, že sú dnes medzi nami naši kolegovia z Brna, doc. Sirovátka a kolegyňa Šrámková.

←

Vstupná strana: Detail reliéfu Prísaha od Ladislava Snopka na nástupnej časti Slavína, Bratislava 1960 — foto Fr. Hideg.

Filozoficko--metodologické semináre sa robia programove, buď keď sa pripravuje nový projekt vedeckého bádania, buď keď sa uzatvára určitá etapa činnosti vedecobádateľskej práce. Vtedy sa hodnotia výsledky, hodnotí sa štýl a metódy práce a isté metodologické skúsenosti alebo zovšeobecnenia, ku ktorým sa došlo v danej etape. Pri dnešnom filozoficko-metodologickom seminári ide práve o takúto konkrétnu príležitosť uzavretia istej zberateľskej činnosti, ktorej témou bola problematika odrazu boja proti fašizmu v ľudovej slovesnosti, pracovne nazývaná i partizánskym folklórom.

Uzatvorila sa zberateľská činnosť a spracovali prvé články: nastala teda potreba sústrediť poznatky, získané pri tomto výskume a ich spracovaní. Toto sústredenie je dôležité nielen pre samotnú problematiku, ale aj preto, aby sa materiály a poznatky, ku ktorým sme došli, mohli začleniť do širšieho súvisu všeobecných teoretických a metodologických poznatkov folkloristiky a etnografie.

Filozoficko-metodologické semináre mávajú pracovný charakter. Pripomínam to zámerne aj preto, že všetkým inštitúciám, ktoré sa zúčastňujú na usporiadaní tohto podujatia, záleží práve na tejto okolnosti, aby totiž šlo o pracovné podujatie, kde by sme načisto odstránili akúkoľvek oficióznosť z našich konaní a dali skôr miesto pre spontánnosť, pre myšlienkovú otvorenosť, vzájomné myšlienkové kontakty a prúdenia. Problematika, o ktorej sa bude rokovať dnes, je problematikou novou, kde niekedy myšlienkový prvotvar môže byť vážnym popudom a podnetom pre ďalšie domýšľanie a rozpracovanie. Pri nových úlohách práve cez takéto myšlienkové prvotvary a ich overovanie možno dôjsť k vytvoreniu nových konkrétnych postupov a k širším zovšeobecneniam.

Téma nášho pracovného rokovania má predsa však i širší rámec. Je to rámec boja proti fašizmu, v prípade nášho teritória rámec udalostí SNP, čo je svojím spôsobom i oslavným rámcem, oslavnou príležitosťou.

Boj proti fašizmu v dejinách Európy i v dejinách nášho národa znamená veľmi významnú etapu hnutia za sociálny pokrok, za odstránenie akýchkoľvek foriem vykorisťovania či pokorovania človeka a v konečnom dôsledku ľudstva. Práve preto rozhodli sme sa venovať naše zasadnutie 50. výročiu založenia Komunistickej strany Československa, pretože práve komunistická strana si túto myšlienku vytýčila ako cieľ a program svojej činnosti. To pridáva nášmu pracovnému stretnutiu slávnostný rámec a zvyšuje jeho vedeckú dôležitosť.

Oprávnenosť existencie národopisnej vedy je závislá od toho, nakoľko je spojená s osudom svojho objektu, nakoľko jeho tradície a život pohotovo a pravdivo zaznamenáva, nakoľko je oň zaangažovaná. Cez objekt nášho výskumu — pracujúce vrstvy — sa dotýkajú záujmy tejto vedy so záujmami a cieľmi komunistickej strany. Je to organické, pozitívne a pre našu prácu veľmi záväzné spojivo.

Za všetky inštitúcie, ktoré dnešný seminár pripravili, Vás ešte raz úprimne víta, želim vám všetkým dobré nápady, prajnú, otvorenú atmosféru a celému podujatiu úspech.

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ
Журнал Словацкой Академии Наук
Год издания XIX, 1971, No 4.
Издается четыре раза в год
Издательство Словацкой Академии Наук
Редакторы Д-р Боžена Филова и Павол Стано
Адрес редакции Братислава, Клеменсова 27

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE
Zeitschrift der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Jahrgang XIX, 1971, Nr. 4. Erscheint viermal im Jahre
Herausgegeben vom Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Redakteure Dr. Božena Filová und Pavol Stano
Redaktion Bratislava, Klemensova 27

SLOVAK ETHNOGRAPHY
Journal of the Slovak Academy of Sciences
Volume XIX, 1971, No. 4.
Published quarterly by the Slovak Academy of Sciences
Managing Editors Dr. Božena Filová and Pavol Stano
Editor Bratislava, Klemensova 27, Czechoslovakia

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE
revue de l'Académie slovaque des sciences
Anne XIX, 1971, No. 4. Parait quatre fois par an
Aux Editions de l'Académie slovaque des sciences
Rédacteurs: Dr. Božena Filová et Pavol Stano
Rédaction Bratislava, Klemensova 27

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS
Časopis Slovenskej akadémie vied
Ročník XIX, 1971, číslo 4. — Vychádza štyri razy do roka
Vydáva Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

Hlavná redaktorka Dr. Božena Filová

Výkonný redaktor Pavol Stano

Redakčná rada: prof. dr. Rudolf Bednárík, dr. Soňa Burlasová, dr. Emília Horváthová,
dr. Soňa Kovačevičová, dr. Jaroslav Kramařík, dr. Michal Markuš, doc. dr. Ján Michálek,
dr. Ján Mjartan, dr. Štefan Mruškovič, dr. Viera Nosáľová, doc. dr. Ján Podolák

Technická redaktorka Jaroslava Macherová

Redakcia: Bratislava, Klemensova 27

Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p., Martin
Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné predplatné Kčs 80,—
Výmer PIO 2385/49-III/2

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky a predplatné prijíma PNS — ústredná expedícia tlače, administrácia odbornej tlače, Gottwaldovo nám. 48, Bratislava. Možno objednať aj na každej pošte alebo u doručovateľa. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII

© by Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1971